

Бакманова Айгүл Ибраимовнанын педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган **“Атайын орто кесиптүү билим берүүдө “Математика курсун” окутуунун педагогикалык негиздери”** деген темадагы 13.00.02-окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (математика) диссертациясына эксперттик комиссиянын мүчөсү, педагогика илимдеринин доктору, профессор Торогельдиева Конуржан Макишевнанын

Эксперттик корутундусу

Эксперт, изденүүч Бакманова Айгүл Ибраимовна тарабынан жазылган **“Атайын орто кесиптүү билим берүүдө “Математика курсун” окутуунун педагогикалык негиздери”** деген темадагы диссертациясын карап чыгып, төмөндөгүдөй тыянакка келди:

1. Диссертациялык кеңешке диссертацияларды коргоого кабыл алуу укугу берилген адистикке иштин дал келиши.

Сунуш кылынган кандидаттык диссертация диссертациялык кеңештин профилине дал келет.

Иште 13.00.02-окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (математика) адистигинин паспортуна толугу менен жооп берүүчү атайын орто кесиптик билим берүүдөгү адистиктердин студенттерине математиканы кесипке багыттап окутууну ишке ашырууну өркүндөтүү маселелерине карата изилдөө иштери жүргүзүлгөн.

2. Иштин максаты катары: атайын орто билим берүүдө “Математика” курсун болочок кесибине багыттап окутуунун теориялык негиздемесин, методикалык жактан камсыз болушун негиздеген анын бардык компоненттеринин биримдигин иштеп чыгуу жана аны педагогикалык эксперимент аркалуу текшерүү менен окуу процессине киргизүүгө сунуштоо.

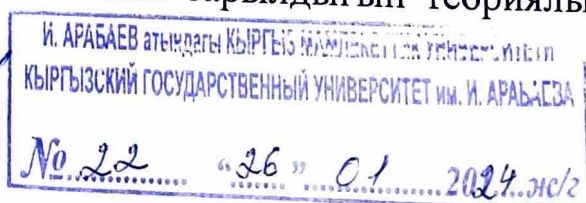
Кесиптик багыттагы мазмунду байытуу, колдонмо математикадагы профессионалдык маселелерди чечүү ой жүгүртүүнүн жана ишмердүүлүктүн илимий стилинин калыптанышына алып келет.

Мында кесиптик ишмердикте ийгиликке жетүү үчүн милдет жана жоопкерчилик сезими өркүндөтүлүп, “адистештирилет”; математика боюнча окуу материалын кесиптик мазмун менен байытуунун негизинде болочоктогу адиске керектүү сапаттар, тажрыйбалар калыптандырылат. Математикалык билимди практикалык иште колдонууга даярдыгы өз алдынчалыкка алып келип, математиканы өздөштүрүүдөгү ийгилиги өркүндөйт.

Коюлган максат диссертацияда төмөндөгү милдеттерди аткаруу менен чечилген:

- компетенттүүлүккө негизделген атайын орто кесиптик билим берүүдө “Математика курсун” окутууда кесиптик багыттын зарылдыгын теориялык жактан негиздөө;

Уч. секретарь

- атайын орто кесиптик билим берүүдө “Математика курсун” окутуунун педагогикалык негиздерин иштеп чыгуу;

- атайын орто кесиптик билим берүүдө “Математика курсун” окутууну өркүндөтүү технологиясын иштеп чыгуу, аны окуу процессине киргизүүгө сунуштоо;

- иштелип чыккан методиканын жана окутуу технологиясынын натыйжалуулугун педагогикалык экспериментте текшерүү, жыйынтык чыгаруу жана практикалык сунуштарды белгилөө.

Коюлган милдеттерге (милдеттерге жетүүнүн этаптары, каражаттары, методдору ж.б.у.с) ылайык максатка жетүү мүмкүнчүлүгү диссертациянын экинчи бөлүмүндө негизделген.

Диссертациянын изилдөө объектиси, диссертациянын максаты жана милдеттерине ылайык келет. Изилдөө методдору диссертациянын ар бир милдеттерине ылайык келтирилген. Изилдөөдө: проблема боюнча илимий-методикалык адабияттарды, иш программаларды жана окуу китептерди талдоо; эксперименттик-байкоо, аңгемелешүү, анкеталар, тестирлөө, педагогикалык эксперимент жүргүзүү жана эксперименттин жыйынтыктарын сандык жана сапаттык талдоо сыяктуу илимий методдор колдонулган.

Диссертациянын темасынын актуалдуулугу: Кыргыз Республикасынын кесиптик орто билим берүүнүн мамлекеттик стандартында предметтик жана кесиптик компетенттүүлүктү калыптандыруу максатында, окуу процесси кредит технологиясынын негизинде ишке ашырылууга тийиш деген талаптар коюлган. Билим берүүнүн мазмунун жаңыртуу менен бүтүрүүчүлөрдүн кесипкөйлүгүнүн жогорку деңгээлине жетишүүгө болот. Ошондуктан студенттерге окуунун биринчи жылынын ичинде эле, ар бир предметти үйрөнүлгөн окуу материалынын болочоктогу адистигиндеги байланышы, ишмердүүлүгү менен көрсөтүү жетиштүү. Мындай жаңылоо окуу проблемасынын үч негизги аспектинин байланыштырышы керек: биринчиси, анын максаттарына ылайык окуунун мазмунун калыптандыруу, экинчиси, математика курсун окутууда мотивацияны жогорулатуу, үчүнчүсү, окуу куралдарын жана аларды колдонуунун методдорун иштеп чыгуу. Математиканы окутуу келечектеги адистерди даярдоодо абдан маанилүү роль ойнойт. Математиканын форма жана сан илими катары мааниси көптөгөн теориялык жана практикалык колдонуунун эффективдүүлүгүндө гана эмес, ошондой эле илимий билимдерди алуу үчүн изилдөө ыкмаларынын универсалдуулугунда. Математика цивилизациянын ажырагыс бөлүгү болгондуктан, ал ар кандай колдонмо маселелерди чечүүнүн куралы гана эмес, акыл-эс ишмердүүлүгүн таанып-билүүнүн жана активдештирүүнүн каражаты болуп саналат. Бирок, болочоктогу адистер илимди изилдөөнүн жана колдонуунун түшүнүктөрүн, ыкмаларын түшүнбөй туруп, сапаттуу математикалык билим берүү мүмкүн эмес. Ошондуктан математика курсунун кесиптик багытын калыптандырууда болочоктогу адистер билим берүүнүн баалуулуктарын жана максаттарын, ишмердүүлүктө өздөштүрүшү зарыл.

3. Илимий натыйжалар: Иште педагогикалык илимдеринин өнүгүшү үчүн бир кыйла мааниге ээ төмөндөгүдөй илимий негизделген жаңы натыйжалар келтирилген:

-математиканы окутуу теориясында жана практикасында математиканы кесибине багыттап окутуунун мааниси теориялык жактан талданып, такталган;

-математика курсун кесипке багыттап окутууну ишке ашыруу жолдору белгиленип, аны өркүндөтүү технологиясы сунушталган;

-математиканы кесипке багыттап окутуунун методикалык сунуштары иштелип чыккан.

Квалификациялык белгилерге туура келиши: Изилдөөнүн алкагында алынган натыйжалар педагогика илимдеринин кандидаты илимий даражасын ыйгарууга тиешелүү квалификациялык белгилерге туура келет

4. Алынган натыйжалардын практикалык маанилүүлүгү. Иштелип чыккан теориялык жоболор, практикалык сунуштар математика мугалимдеринин иш практикасында, математика боюнча окуу китептерин жана каражаттарын иштеп чыгууда, атайын орто окуу жайларында студенттерди даярдоо процессинде жана алардын кесиптик чеберчилигин жогорулатуучу курстарынын окуу процесстеринде колдонуу мүмкүнчүлүгүн түзөт. Математика сабагы боюнча иштелип чыккан маселелер жыйнагы атайын орто окуу жайлардын математика мугалимдерине жана студенттерине кошумча материал катары жардам көрсөтө алат.

5. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна дал келиши: Автореферат толугу менен диссертациянын мазмунуна, анда коюлган изилдөөнүн максат жана милдеттерине дал келет.

6. Айрым мүчүлүштүктөр:

1. Диссертациянын беттеринде закон ченемдүүлүк болуш керек. Айрым параграфтар 3-4, айрымдары 15 беттен турат.

2. II- главага кесипке багытталган математикалык мисалдарды дагы кошуп киргиз.

3. Математика курсунун мазмунун анализдөө керек. Сен кандай мазмунду сунуштайсың?

4. Диссертациянда айрым грамматикалык, стилистикалык каталар бар.

5. Кыргыз Республикасынын окумуштууларынын мамлекеттик билим берүүнүн эмгектерин, документтерин, окуу программаларын окуу китептерине шилтеме берилиш керек.

6. Эксперимент кайда жүргүзүлдү? Кимдер өткөрдү?

7. Шилтемелер адабияттарга туура келбейт, беттер көрсөтүлгөн эмес.

8. Айрым математикалык маселелерди киргизүү зарыл.

9. Диссертацияга бир сабактын фрагментин корсөтүү.

7. **Сунуштар:** Жогоруда айтылган кемчиликтерди оңдоо жана каталарды тууралоо

8. **Корутунду:** Педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн. А.И.Бакманованын “ Атайын орто кесиптик билим берүүдө математика курсун окутуунун педагогикалык негиздери” деген темадагы диссертациясы КРнын УАКнын талаптарына жооп берет, өз алдынча аткарылган жана бүткөрүлгөн изилдөө болуп саналат. Ошондуктан жогоруда көрсөтүлгөн мүчүлүштүктөр менен кемчиликтерди эске алып, ондоп түздөгөндөн кийин Д 13.23.681 диссертациялык кеңештин отурумунда алдын ала коргоого койсо болот.

Эксперт педагогика илимдеринин

доктору, профессор:

К.М.Торогельдиева

